

Pracownik ochrony fizycznej

541307

Inna nazwa zawodu: agent ochrony

Zadania i czynności

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Pracownik ochrony mienia i osób popularnie zwany jest ochroniarzem. Jego główne zadania to:

- ochrona osób polegająca na zapewnieniu bezpieczeństwa życia, zdrowia i nietykalności osobistej,
- ochrona mienia oznaczająca podejmowanie działań zapobiegających przestępstwom i wykroczeniom przeciwko mieniu, a także przeciwdziałających powstaniu szkody wynikającej z tych zdarzeń.

Swoją pracę ochroniarz wykonuje osobiście (bezpośrednia ochrona fizyczna) oraz poprzez zastosowanie specjalnego zabezpieczenia technicznego w postaci elektronicznych urządzeń monitorujących i alarmowych. Zakres i rodzaj zadań profesjonalnego pracownika ochrony a nawet jego miejsce pracy zależy od posiadania lub nie posiadania licencji. Licencja to specjalne zezwolenie na wykonywanie zadań związanych z ochroną osób i mienia, wydawane przez komendanta wojewódzkiego policji.

W ochronie mogą pracować osoby, które nie posiadają licencji, ale mają one znacznie mniejszy zakres uprawnień. Rozróżnia się dwa rodzaje licencji:

- licencja pracownika ochrony fizycznej
- licencja pracownika zabezpieczenia technicznego.

Tylko osoby posiadające licencję pracownika ochrony fizycznej mogą być zatrudnione w obiektach podlegających - zgodnie z przepisami - obowiązkowej ochronie, zostać członkami specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych, zajmować się konwojowaniem pieniędzy oraz innych przedmiotów wartościowych lub niebezpiecznych, używać broni palnej, wykonywać bezpośrednio czynności związane z ochroną osób, nadzorować i kontrolować pracę pracowników ochrony bez licencji.

Licencji pracownika zabezpieczenia technicznego wymaga się od osoby, która wykonywać będzie zadania związane z montażem elektronicznych urządzeń i systemów alarmowych, sygnalizujących zagrożenie chronionych osób i obiektów oraz przeprowadzać ich konserwację i naprawy, zajmować się opracowywaniem projektów zabezpieczenia technicznego danego terenu czy budynku.

Pracownik ochrony najczęściej wykonuje zadania związane z **ochroną mienia**. Obowiązkowej ochronie podlegają obszary, obiekty, urządzenia i transporty ważne dla interesu państwa a także dla bezpieczeństwa publicznego. Należą do nich m.in. zakłady naukowo-badawcze, zakłady produkujące urządzenia i sprzęt wojskowy, porty

morskie i lotnicze, banki i przedsiębiorstwa wytwarzające i przechowujące środki pieniężne w znacznych ilościach, ujęcia wody, elektrownie, ciepłownie, urządzenia telekomunikacyjne, telewizyjne i radiowe, muzea i obiekty gromadzące dobra kultury narodowej, archiwa państwowe. Ochroną w tym zakresie zajmują się wewnętrzne służby ochrony, czyli uzbrojone, umundurowane i odpowiednio wyszkolone zespoły pracowników.

Prywatne firmy ochroniarskie, które świadczą usługi na rzecz różnych przedsiębiorców lub na zlecenie poszczególnych osób, zajmują się ochroną firm, sklepów, centrów handlowych, składów towarów, szkół, osiedli mieszkaniowych, parkingów. Do zadań ochroniarza należy zabezpieczenie określonego terenu przed wtargnięciem osób niepowołanych czy zakłócających porządek. Jego obowiązkiem jest też zapobieganie włamaniom, awariom, pożarom czy dewastacji, dlatego w chronionym budynku sprawdza wszystkie zabezpieczenia typu: alarmy, zamki, kraty. Obsługuje przyrządy do wykrywania niebezpiecznych narzędzi, bramki z czujnikami dla wychodzących klientów, prześwietla wnoszony bagaż i przedmioty, kontroluje przepustki wchodzących i wychodzących. Pracując w centrach handlowych pilnuje porządku, wykrywa i raportuje kradzieże sklepowe. Obsługuje stacje monitorujące, gdzie na monitorach obserwuje co dzieje się w chronionym obiekcie. W przypadku nagłego zdarzenia wzywa policję, straż pożarną lub pogotowie ratunkowe. W szczególnych sytuacjach sam udziela pierwszej pomocy przedmedycznej. Pracownik ochrony prowadzi też bezpośrednią obserwację patrolując strzeżony teren pieszo lub poprzez kamery umieszczone w różnych miejscach. Obserwuje i sprawdza alarmy i systemy monitorujące oraz kontaktuje się z odpowiednimi jednostkami w celu uruchomienia alarmu. Często przemieszcza się, używając służbowego samochodu oznaczonego znakiem firmowym. Do porozumiewania się stosuje łączność radiową i telefon komórkowy. Patrol to z reguły dwu lub trzyosobowy zespół, pracujący w terenie, utrzymujący kontakt z dyżurnym prowadzącym stały monitoring wszystkich chronionych obiektów. W razie nagłego zdarzenia, np. ataku na obiekt, do akcji wkracza grupa interwencyjna powiadomiona przez patrol. Jest to kilkusobowa grupa kierowana przez dowódcę, w której obowiązuje podział zadań i bezwzględne posłuszeństwo. W jej skład wchodzi doświadczeni, dobrze wyszkoleni i uzbrojeni pracownicy. Używają oni broni palnej lub gazowej, paralizatorów, kajdanek. Ich mundury i uzbrojenie budzą respekt i odstrasza potencjalnych przestępców.

Pracownik ochrony nosi broń palną wyłącznie wtedy, gdy występuje w umundurowaniu, a jej użycie może nastąpić tylko w ściśle określonych przypadkach.

Innym rodzajem zadań często wykonywanych przez pracowników ochrony mieniai osób jest **konwojowanie**. Konwój to specjalna ochrona transportu pieniędzy lub innych wartościowych przedmiotów do banku lub z banku, do bankomatów, instytucji lub osób prywatnych. Celem pracy konwojentów jest zabezpieczenie mienia przed kradzieżą, zniszczeniem czy zaginięciem. Zadanie to powierza się doświadczonym i zaufanym pracownikom, posiadającym licencję i uprawnienia do posługiwania się bronią. Tworzą oni kilkusobowy zespół, ściśle ze sobą współpracujący, kierowany przez dowódcę. W trakcie wykonywania zadania panuje żelazna dyscyplina. Konwój porusza się po wcześniej ustalonej trasie i zgodnie z określoną taktyką. Do transportu pieniędzy używane są opancerzone samochody, wyposażone w sejf i alarm. Konwojenci ubrani są w mundury ze znakiem firmowym, hełmy, kamizelki kuloodporne, ich wyposażenie stanowi broń ostra, paralizatory i telefony komórkowe. W każdej chwili przygotowani są do odparcia ataku czy obrony konwoju przed napadem. Swoją pracę wykonują tylko w dzień. Zasady organizacji konwojów określają specjalne przepisy prawne.

W obecnych czasach coraz powszechniejsza staje się **ochrona i zabezpieczenie imprez**. Zadanie to wykonywane jest na zlecenie organizujących je firm. Jest to trudne i odpowiedzialne zadanie, bowiem imprezy masowe odbywają się często w dużych obiektach sportowych i gromadzą wielotysięczne tłumy. Są to przeważnie zawody sportowe, mecze piłkarskie, koncerty, uroczystości, gale, targi. Rola pracowników ochrony polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpieczeństwa uczestnikom imprezy. Są oni odpowiedzialni za porządek, dyscyplinę i kulturę widowni. Muszą reagować na wszelkiego rodzaju naruszenia prawa a w szczególności przejawy agresji i przemocy. W celu przywrócenia porządku muszą podejmować działania stanowcze aczkolwiek nieagresywne, w razie konieczności mogą użyć siły fizycznej w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony. Mogą również ująć osoby, które stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla innych uczestników imprezy i przekazać policji. W razie potrzeby zapewniają ochronę osobistą występującego artysty oraz jego konwój. Służby ochrony pracują w mundurach z logo firmy lub strojach wg życzenia organizatora imprezy. Wyposażeni są w środki łączności bezprzewodowej, ręczne wykrywacze metalu, latarki elektryczne, środki opatrunkowe, środki transportu. Pracownicy ochrony nie wolno natomiast mieć przy sobie broni palnej, jeżeli wykonuje bezpośrednio zadania w zakresie utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas trwania masowych imprez publicznych.

Kolejnym, ważnym zadaniem wykonywanym w omawianym zawodzie jest **ochrona osób**. Są to działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa życia, zdrowia i nietykalności osobistej. Zajmują się tym specjalnie dobrani, przeszkoleni w walce i w użyciu broni oraz doświadczeni pracownicy ochrony osobistej (ang. bodyguards). Ich praca polega na zabezpieczeniu chronionej osoby przed zagrożeniem, pochodzącym z reguły ze strony innego człowieka. Podjęte działania ochronne powinny doprowadzić do wykrycia zamachu na etapie planowania i zapobiec jego zajściu lub w ostateczności uczynić go trudnym do przeprowadzenia. Ochrony mogą wymagać np. aktor, piosenkarka, dyrektor, turysta zagraniczny, polityk. Pracownicy ochrony osobistej pracują w grupie, zapewniając przez to ochronę osoby w jej miejscu zamieszkania, w pracy, w hotelu, podczas pobytu w różnych miejscach publicznych oraz przemieszczania się środkami transportu. Muszą być dyskretni, dlatego nie używają mundurów. Są wyposażeni w broń, środki łączności i samochody.

Środowisko pracy

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r. ŚRODOWISKO PRACY

Warunki materialne

Pracownik ochrony mienia i osób pracuje w różnych miejscach, w zależności od chronionego obiektu czy terenu. Najczęściej jest to praca w budynkach połączona z pracą na wolnym powietrzu. Są to placówki handlowe, magazyny, szkoły, zakłady pracy, banki wraz z przyległym do nich terenem, np. parkingiem samochodowym. Mogą to być również kabiny środków transportu, ponieważ samochód używany jest do patrolowania chronionego terenu, przewozu pieniędzy czy konwojowania osób. Ze względu na częste przemieszczanie się i zmiany miejsca pobytu pracownik ochrony jest narażony na zmienne temperatury (wysokie lub niskie), wpływ warunków atmosferycznych (opady deszczu, śniegu, silne wiatry), hałas (szkoła, duże centrum handlowe, nasilony ruch uliczny). Ze względu na kontakt z bronią palną istnieje zagrożenie postrzałem lub zranieniem ciała.

Warunki społeczne

Pracownik ochrony mienia i osób pracuje zespołowo, rzadko samodzielnie. Jego praca polega na stałym porozumiewaniu się ze współpracownikami oraz z przełożonymi. Praca w zespole wymaga dyscypliny, dobrej współpracy oraz umiejętności podporządkowania się poleceniom kierownika czy dowódcy. Są to także częste kontakty z innymi ludźmi np. uczestnikami imprez masowych, pracownikami zakładów, interesentami urzędów, klientami placówek handlowych lub zwykłymi intruzami naruszającymi przepisy. Kontakty te polegają na udzielaniu informacji, ostrzeżeń, poleceń oraz zadawaniu pytań. Nieumiejętny sposób kontaktowania się z innymi może być przyczyną konfliktów, dlatego ważne jest, by z ludźmi postępować stanowczo ale kulturalnie. Ponadto, osobę pracującą w tym zawodzie powinny cechować wysoka kultura osobista i opanowanie. Pracownicy ochrony mienia i osób porozumiewają się ustnie (polecenia, rozkazy, udzielanie informacji) lub pisemnie (raporty, instrukcje, harmonogramy, zakresy obowiązków, sprawozdania, przepisy prawne). Używają łączności radiowej, krótkofalówek, telefonów komórkowych a także komputerów i internetu.

Warunki organizacyjne

Zawód pracownika ochrony, ze względu na swój specyficzny charakter wymaga dyspozycyjności i gotowości do pracy przez całą dobę. Jest to praca w systemie zmianowym, najczęściej to 12 godzin pracy i 24 odpoczynku. Wykonuje się ją zarówno w dzień, jak i w nocy, w święta i dni powszechnie wolne od pracy. Odbywa się w ustalonych godzinach, chociaż może zdarzyć się zmiana harmonogramu pracy ze względu na specjalne zlecenie. Uprzywilejowani są konwojenci, którzy nie pracują w nocy. Praca wymaga częstego przemieszczania się, zwykle na małe odległości, w obrębie miejscowości, w której jest wykonywana. Niektóre zadania, takie jak zabezpieczenie imprez masowych wymagają dalszych wyjazdów i poruszania się na terenie województwa. Praca jest ściśle kontrolowana. Zadania są z góry zaplanowane, a ich wykonanie nadzorowane. Nie ma możliwości swobodnego, samodzielnego działania. Zakres odpowiedzialności i nadzoru zależy od zajmowanego stanowiska. Za wykonanie całości zadań odpowiada szef ochrony, natomiast dowódca oddziału lub zmiany, kierownik obiektu, dowódca konwoju lub patrolu odpowiadają za zadania im powierzone. Pracownik ochrony mienia i osób ponosi odpowiedzialność karną za niewłaściwe użycie broni oraz za niezapewnienie fizycznej lub technicznej ochrony.

Praca nie ma charakteru zrutynizowanego, dlatego ważne jest, by umieć dostosować się do nagłych zmian i nieprzewidzianych sytuacji. Umundurowanie i uzbrojenie pracowników ochrony regulują przepisy prawne.

Wymagania psychologiczne

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Kandydat na pracownika ochrony mienia i osób powinien przede wszystkim wyróżniać się wysoką sprawnością fizyczną i dużą odpornością psychiczną. Wymaga tego praca w różnych porach (w tym nocnej) oraz różnych okolicznościach (ochrona osobista, ochrona imprezy masowej, transport pieniędzy). Ważną cechą, bardzo przydatną w tym zawodzie jest odwaga. Wiąże się to z gotowością do narażania własnego zdrowia lub życia w sytuacjach szczególnego zagrożenia, takich jak: włamanie, zamach na osobę, napad na konwój. Często wyjście z takiej opresji zależy od błyskawicznej i

właściwej reakcji. Niezbędny jest więc szybki refleks, umiejętność podejmowania trafnych decyzji oraz brak podatności na emocje. Ze względu na posługiwanie się bronią, od kandydata wymaga się odpowiedzialności i umiejętności logicznego myślenia. Charakter pracy wymusza częste kontakty z innymi ludźmi, co wymaga umiejętności postępowania z nimi, wyrozumiałości i kultury osobistej. Bardzo liczy się również opanowanie i samokontrola. Ponadto niezdyscyplinowany i nieuczciwy pracownik nie ma szans na zatrudnienie w profesjonalnych firmach ochroniarskich.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Pracownik ochrony mienia i osób wykonuje średnio lekką pracę. Dominują w niej takie czynności motoryczne, jak: chodzenie, stanie, siedzenie. Kandydat do pracy w tym zawodzie powinien posiadać bardzo dobry stan zdrowia. Wymagana jest wysoka wydolność fizyczna, którą zapewni sprawny układ krążenia oraz dobrze rozwinięty układ mięśniowy i kostno-stawowy. Przydatna jest silna budowa ciała. Ze względu na posługiwanie się bronią niezbędna jest ostrość wzroku, dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa oraz widzenie stereoskopowe. Dobry słuch niezbędny jest do odbierania wielu różnych bodźców. Osoby niesprawne intelektualnie, uzależnione czy znerwicowane nie mogą wykonywać tego zawodu.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Kandydat do pracy w tym zawodzie powinien posiadać minimum wykształcenie gimnazjalne. Jednak profesjonalny ochroniarz to osoba posiadająca specjalistyczne kwalifikacje, które nabywa się w trybie:

- kursowym – poprzez ukończenie 3-miesięcznego kursu obejmującego wiadomości z zakresu prawa, organizacji ochrony osób, obiektów i konwojów, technik samoobrony, pierwszej pomocy a także ćwiczenia strzeleckie, który kończy się uzyskaniem licencji pracownika ochrony fizycznej I stopnia (dla osób z wykształceniem gimnazjalnym) i II stopnia dla osób z wykształceniem średnim. O licencję pracownika zabezpieczenia technicznego I stopnia może ubiegać się osoba posiadająca wykształcenie zawodowe techniczne o specjalności elektronicznej, elektrycznej, łączności, mechanicznej, natomiast II stopnia – osoba z wykształceniem średnim technicznym;
- szkolnym – poprzez ukończenie szkoły policealnej kształcącej w zawodzie pracownika ochrony, studiów wyższych z zakresu administracji publicznej lub szkoły resortowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w zakresie prawno-administracyjnym ochrony porządku publicznego.

Ponadto, od kandydata wymaga się badań psychotechnicznych oraz zaświadczenia o zdrowiu psychicznym. Pracodawcy preferują osoby młode (od 22 do 35 lat), nie karane, posiadające prawo jazdy kat. B lub C.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

W zawodzie pracownika ochrony mienia i osób istnieją możliwości awansu. W nowoczesnym systemie zarządzania firmą planuje się „indywidualne ścieżki kariery” dla zatrudnionych pracowników, uwzględniające ich osobisty rozwój. Stosuje się również specjalny dobór pracowników do poszczególnych stanowisk, po to, by jak najlepiej mogli wykonywać postawione im zadania. Większe szanse na awans ma pracownik rzetelnie wywiązujący się ze swoich obowiązków, cieszący się dobrą opinią oraz odznaczający się szczególnymi cechami np. przywódczymi. Duże znaczenie ma również osiągnięty przez niego poziom wykształcenia i posiadanych uprawnień, dlatego warto ukończyć odpowiednią szkołę czy specjalistyczny kurs. Pracownik ochrony mienia i osób może zostać dowódcą zmiany, kierownikiem oddziału/obiektu, szefem ochrony. Może również założyć własną firmę i zostać jej szefem.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

W zawodzie mogą podjąć pracę osoby nawet do 50 roku życia. Warunkiem przyjęcia jest przede wszystkim bardzo dobry stan zdrowia pozwalający na długotrwały wysiłek i pracę w porze nocnej. Atutem będzie posiadanie licencji, pozwolenia na broń, doświadczenia w zawodach pokrewnych.

Możliwości zatrudnienia

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Największe szanse zatrudnienia w zawodzie są w sektorze prywatnym. Można zostać pracownikiem w wybranej firmie bądź agencji ochroniarskiej. Istnieje też możliwość podjęcia własnej działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony mienia i osób. Wymaga to uzyskania koncesji, o którą może starać się osoba posiadająca co najmniej średnie wykształcenie oraz licencję II stopnia pracownika ochrony fizycznej lub pracownika zabezpieczenia technicznego.

Zawody pokrewne

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

policjant

detektyw

strażnik miejski

strażnik przemysłowy

strażnik bankowy

Polecana literatura

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

J. Wojtal, M. Milewicz (red.) *„Ochrona osób i mienia. Licencje. Bezpieczeństwo imprez masowych”*, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa, Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności „Dom Organizatora”, Toruń 2008

„Materiały szkoleniowe dla pracowników ochrony fizycznej osób i mienia”, opracował mgr inż. Arkadiusz Banaś, licencja nr 0001181, Studium Kształcenia Ustawicznego „Kobra”, Lublin 2008

„Militarny Magazyn Specjalny – Komandos” Wydawnictwo Jagiellonia w Krakowie